

ЧАСТИНА ПЕРША

ПАНТУЛЬКО

Довоєнні казки Пуцанського лісу

ПАНТУЛЬКО

У лісі — отому, що недалечко від великого міста і яким їздить веселий трамвай, — живе їжачок. Гарний їжачок. Із колючками на шубці. Однак вдачу має не колючу, а ніжну і дружелюбну.

Та приятелів він знайшов не відразу.

Побачив маленьку ялинку:

— Привіт, будьмо друзями!

Тричі фиркнув, тричі понюхав і притулився до неї бочком. Так їжаки з усіма знайомляться.

Ялинці це не сподобалося:

— Не хочу з тобою дружити — ти колючий!

«Хіба сама не така?» — подумав він, але вголос нічого не сказав. Був вихованим і чемним. Тож лише трохи посопів носиком і подріботів лісом далі.

Їжачок ішов і міркував про те, чому в нього колюча шубка. І так захопився, що геть забув про обачність. Дивиться, а до нього кра-

деться лисиця. Швиденько скрутився клубочком і покотився прямисінько на неї. Ледве встигла вона відскочити вбік.

Стежка стелилася вниз.

Він не зміг зупинитися аж поки з розгону не вдарився об щось тверде.

— Вибачте, будь ласка, я не навмисне вас поколов, — пробуркотів їжачок і лише тепер побачив, що наскочив на старого дуба Жартуна.

Той вітаєми прошелестів:

— Нічого, малий! Я радий, що ти прикотився в гості й притулився до мене. Як тебе звати?

— Ніяк... — зітхнув колючик.

— Не годиться так, — Жартун сердито зашумів листям. — Я подумаю, а ти поласуй тим часом гостинцями.

Їжачок хотів заперечити, що він жолудів не їсть. Однак промовчав. Був вихованим і чемним.

А старий дуб струсив кілька... не жолудів, а грибків.

Його недарма в лісі називали Жартуном. Ото підмовить білок, а ті й начіпляють на його гілки грибків, горішків, кисличок, шишок. А він тоді й жартує: зайчиків обсипає кисличками, лисицю «пригощає» шишками, а їжаків обдаровує грибами...

Не встиг їжачок визбирати гостинчики в траві, а Жартун уже й каже:

— Коли ти притулився до мене — я зрадив. Ти — пан Тулько. Їжачок Пантулько. Тобі подобається таке ім'я?

— Дуже! Дякую! — їжачок знову притулився до Жартуна.

І відразу ж відскочив:

— Вибачте, що я вас поколов...

— Пантульку, моя кора така товста, що твої голочки мені видалися шовковистими, мов трава, — прошелестів старий дуб. — Прибігай іще...

— Неодмінно! — пообіцяв їжачок. І подріботів стежкою далі, примовляючи: — Пан Тулько йде і друга знайде. Ні, не так! Їжачок Пантулько йде і ще друга знайде. Адже в мене вже є один — дуб Жартун. Бо чому ж він тоді сказав: «Прибігай іще»?..

МОХОВІ КОТИЛЕНЬКИ

— Старий дуб Жартун — мій друг, — їжачок прошкував далі й гомонів сам із собою. — Але з ним не побігаєш наввипередки і не пограєш у котиленьки...

— Наввипередки і зі мною не побігаєш... — хтось сумно зітхнув поруч.

Пантулько глянув ліворуч, зиркнув праворуч, прийнявся до того, що попереду — нікого нема. Тоді повернувся — ззаду самотіла стежка.

— А в котиленьки як грати? — обіззався той самий голос.

— Котиленьки — це їжакова гра, — почав пояснювати Пантулько. — Ми скручуємося клубочками і котимося з пагорба...

— І в котиленьки зі мною не пограєш, — ще сумніше хтось зітхнув. Їжачок тричі обкрутився довкола себе і трохи аж розсердився:

— Годі ховатися! Покажись!

— Я не ховаюся! Тут я!

— Ти хто? — Пантулько прислухався і торкнув носиком оксамитовий мох, що стелився біля стежки. — Ось де ти сховався?

— Не ховався, ти мене бачиш — я мох.

Їжачок від здивування на хвилюку замовк. А тоді й каже:

— Не сумуй! У мене теж не було друзів. Тепер є — старий дуб Жартун. Він мені й ім'я придумав: Пантулько. Бо люблю притулятися, обіймати. А тебе як звати?

— Ніяк...

— Ти будеш... будеш Мохликом! Згода? — запитально глянув на нього Пантулько.

— Мені подобається, — трохи звеселішав той. — А ти покажеш, як грати в котиленьки?

— Тут немає навіть маленького горбочка, — розгубився їжачок. — І з ким мені котитися наввипередки?

— А ти сам... стежкою... — несміливо запропонував Мохлик.

Пантулько знав, як це невесело — бути самотнім, тож і погодився. Скрутився клубочком та як покотиться — швидко-швидко, наче на справжніх котиленьках. Так старався, що навіть трохи втратив рівновагу і злетів зі стежки.

«Ой, як тут гарно котитися, м'якенько, — подумав він і відразу ж розкрутився й став на лапки. — Це ж я, напевно, поколов Мохлика!»

А той і не сердиться, радіє:

— І я пограв у котиленьки!

— Тобі не дуже боляче було? — розхвилювався їжачок.

— Твої голочки мене колькали-лоскотали, — весело відповів Мохлик. — Прибігай іще, друже!

Пантулько заквапився далі: «У мене тепер двоє друзів: Жартун і Мохлик. Треба не забути завтра їх провідати».

Їжачок Пантулько любить ліс, у якому живе. І не лише тому, що тут ростуть найзапашніші конвалії, найдзвінкіші дзвоники, найсонячніші кульбаби. Найсмачніші гриби. Найсолодші суніці. Найвітамінніші малина та ожина. Найдобріші кислички. Пантулько знав точно: у його лісі все найкраще.

Однак було ще дещо, чим інші ліси навряд чи можуть похвалитися.

Пантульчиним лісом бігав веселий трамвай!

Блискучі колії тягнулися повз дуби й берізки. Уздовж барвінкових галявок і густих малинників. Ото ними і їздив трамвай. Від самісінького ранку і аж до вечора видзвонював:

— Дзень-дзень! Усім жукам і птахам — добрий день! А також мурашкам, комашкам, білкам, зайцям, їжакам і павукам!

Лише лисиць і вовків не згадував. «Мабуть, — міркував Пантулько, — не любить він їх, як і я».

Щодня їжачок уможувався на пеньку — це був його спостережний пункт, і чекав трамвай. Уже чутно, як під ним бринять-дзискотять рейки.

А ось і він — великий та прудкий, мчить повз Пантулька. Не зупиняється, однак неодмінно дзенькне.

— Він мене бачить! — радів їжачок. — Завтра і я привітаюся з ним.

Так було вчора і позавчора.

А сьогодні трамвай зупинився біля пенька.

— Невже поламався? — розхвилювався Пантулько.

Бо знав, що тут зупинки не було.

Із вагона вийшов Водій — юнак у червоній кепці і з невеличкою коробкою в руках:

— Привіт, їжачку! Бачу, тобі подобається мій трамвай. Хочеш покататися — ходи сюди.

Пантулько повагався, бо трішки злякався, а тоді потихеньку заліз до коробки.

Водій поставив її біля себе так, щоб їжачкові все добре було видно, і поїхав.

«Кататися у трамваї не така вже й легка справа, — відразу зрозумів Пантулько. — Тут лише встигай пильнувати, щоб нічого не прогавити».

І він крутився на всі боки — щоб якомога більше побачити й запам'ятати.

Аж коли трамвай розвернувся й поїхав назад, Пантулько трохи заспокоївся й час від часу поглядав і на водія. Той усміхався у відповідь.

Трамвай знову зупинився біля пенька. Юнак виніс Пантулька:

— Бувай здоровий, їжачку! До завтра!

— Дякую! — тричі фиркнув Пантулько.

Водій не знав їжачкової мови, однак здогадався, що означає потрійне фиркання. Бо чого ж він тоді сказав:

— Наступного разу покатаю ще.

Пантулько помахав лапкою навздогін трамваю і почимчикував додому. Раптом помітив на стежці равлика Мирка.

— Сідай, підвезу! — запросив він його. — Умощуйся між голочками. Вперед!

Пантулько уявляв себе трамвайчиком, тож час від часу дзенькав, зупинявся і оголошував:

— Грибна галявка. Наступна зупинка — Дзвінкова долина.

А також розповідав равликові:

— У мене є нові друзі: трамвай і водій. Вони обіцяли покатати ще колись.

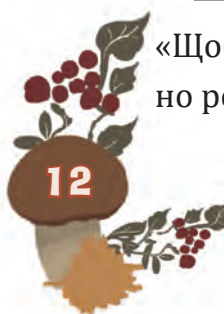
— Якщо я стану твоїм другом, то й мене покатають? — несміливо запитав Мирко.

— Покатають, — заспокоїв його Пантулько. — Трамвай великий, знайдеться місце і для тебе.

Усю дорогу він розповідав равликові, які в трамваї вікна, сидіння, зірки-фари, поручні...

— А що таке поручні? — допитувався той.

— Не знаю, — зітхнув Пантулько. — Але я чув, як трамвай казав: «Щоб не впасти, тримайтеся за поручні». Наступного разу неодмінно роздивлюся, що це таке...

Зміст

Частина 1. Пантулько. Довоєнні казки Пущанського лісу	5
Пантулько	7
Мохові котиленьки	9
Веселий трамвай	10
Дощова мандрівка	14
Круті-верті	17
Загадкові стрілочки	20
Пікнік	22
Аж тридцять і один день!	24
Викрадення	26
Позавчорашня пригода	29
Мале велике слово	31
Мітинг на пеньку	33
Фотографувальна неділя	35
Колюся	38
Ходяча галявка	41
День колючого сміття	43
Метрось	46
Вогняний сон	48
Роздратований день	51
Равлик розцвів!	53
Серпеньки	55
Ма. і Та.	59
Коротші дні	62
Зелений пантуль	64
Горіхові друзі	66
Навмисні забуваньки	68
Як ліс мандрував	70
Як Равлик когось рятував	74

Триколісний лосикопед	77
Подорожникова алея	80
Мокрий веселий настрій	84
Як ярмарок до дуба прибіг	87
Хто боїться сонечка?	89
Думка з хвостиком	92
Образа з хвостиком	95
Рябенька травичка	97
Сині перелячки	100
Варення для равликів	104
Кульбаба чупа-чупс	107
Смугасті бешкетники	109
Як їжачок і равлик дуб підпирали	113
Як мишка і равлик літали	116
Великий і рогатий секрет	119
Кручений паркан із секретом	122
Казкування	125
Гороховий секрет	128
Як мишка і сорока лисичкували	130
Хитре дерево	133
Подарована завірюха	135
Ведмедик Грушко	138
Дзень-привіт!	140
Портрет на лижах	143
Бурульчана хвороба	146
Як рятували довгоспаня	148
Зайчик Апелько	152
Три половинки	155
Велика турбота	157
Хто сміється навесні?	159
Лоскотики	162

Частина 2. Казки з війни їжачка Пантулька	165
Хто гримкотів?	167
Хто вкрав дерево?	168
Про війну	170
Рожева парасолька з горішками.....	172
Апелько рятує Грасю	173
Що сталося з Грунею	174
Обпалене вітання	177
Так пахне війна	178
Як рятували Жартуна	179
Головний секрет війни	181
Секретна операція «Поки вона спить»	185
Повернення Груні	187
Роз-тяж-ка	189
Голодна війна	191
Пожежа	192
Повітряна тривога	195
Рятівний закапелочок	196
Майже чарівна.....	198
Правило двох з половиною стін	199
Тривожні дні	200
Крилаті ракети — чудовиська	201
Найкраща роль Ади Ми	202

